

POGAŃNAJ BÓŹ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

2. číslo

Budyšin, februar 1974

Lětnik 24

Hrono na mały rózku 1974

Njesudźće po zdaću Jana 7,24

Čłowjek rady sudži. Druhdy wšak dyrbi sudzić. Luther potom reči wo sudženju „w zastojnstwje“. My mamy sudnikow po powołanju na sudnistwach. Ale tež wšitecy, kiž po štwórtěj kazni nad druhimi steja jako starši a knježa, maja prawo a přislušnosť druhich — poddanych, džěći atd. — sudzić.

Ale sudženje njestawa so jenož po powołanju — w zastojnstwje —, ale tež, a to drje jara husto, dokelž to rady činy. Čłowjek rady druhého sudži. My móžemy za to tež cuze slowo „kritiku“ wužiwać. Čłowjek rady kritizuje. To wšak zakazane njeje. To dyrbi być. To móže hdys a hdys pomocne a spomóžne być. Potom pak dyrbiš so hladać, zo njeprjindže do konflikta z wosmej kaznju, zo wopaki njesudziš a wopaki njeswědčiš. Před tym chce nas wobarnować naš Knjez Jězus Chrystus sam w horjeka mjenowanym hronu. Hdyž pak dyrbimy wopravdže sudzić — to a tamne, toho abo tamneho kritizować, potom njesměmy na žadyn pad po zwonkownym, to reka po swojim zdaću sudzić. Z tym pak je každy wohroženy, samo tak sprawný čłowjek kaž Samuel. Wy wěsće, kak bě Knjez jemu přikazał, jednoho z Iza-jowych synow za noweho israelskeho krala wuzwolić a žalbować. Hdyž tam Eliab před nim steješe, rjany a nahladny muž, myslěše při sebi: „Tón je wěsće Boží žalbowany!“ Bóh Knjez pak tehdom džeše, jeho před bludom wobarnujo: „Njehladaj na jeho rjanosć a jeho wulku wosobu. Ja sym jeho začisnyl. Přetož njeň-

dže po tym, štož čłowjek widži. Čłowjek widži, štož je před wočomaj, Knjez pak widži wutrobu.“ (1. Sam. 16, 6. 7) Wšo čłowske pónaće je wobmjezowane a tak tež naše sudženje. To wšak swět tež zwonka Biblijje wě. Stari Serbja bychu prajili:

Zezdaće ma slepej woči.

Čerwjene jabłuko ma snano we sebi čerwja.

Woblicho často jeba a lži.

To smy wšitecy hižom na někajke wašnje nazhonili. Tuž budźmy při wšem sudženju kedźbliwi, wšo jedne hać so jedna wo sudženje „w zastojnstwje“ abo wo wšednu kritiku.

Třeći adwent smy přědowali wo Pawołym slowje, zo dyrbi wón jako japoštoł, jako „zastojnik nad Božimi potajnstwami“ sebi dać lubić wšelku kritiku. Wón tež sam sebje kritizuje, kaž to každy dyrbi. We wšem tym wšak wón njeje wusprawnjeny. Rozsudźace za njeho je, zo Knjez z jeho sudži.

„Tohodla njesudźće do časa, hać Knjez přindže, kiž na swětlo přinjese tež, štož je pómje potajne. Wón wutrobow radu zjewi, a potom so kóždemu chwalba — připónaće — dostanje wot Boha“ (1. Kor. 4, 5)

Njech přeco reču tak,
zo móžu wobstać wšudže.
Njech z erta njewuńdže
zle slowo mi mjez ludźi.
Hdyž w mojej službje mi
so rečec přisluša,
ty slowam ducha daj
a móć bjez poroka.

La.

poda so dale na putnikowanje do Slubjeného kraja, zo by tam měr swojeje duše namakał abo tola tam wumrěć móhl. Dacy pozasta w klóštrje Monte Cassino, hđež jemu abt praješe: „Měr, kotryž w Palestinje pytaš, maš tu.“

Tak wosta Wojćech w tamnym klóštrje jako njespónaty putnikowar a běše kruće žiwy po zasadach swj. Benedikta. Hdyž pak klóšterscy bratřa zhonichu wo jeho biskopskej dostojnosći, wuprosy sej pola bamža dowolnosć do klóštra jako jednory mnich směć zastupić. Nětk bě so jemu dostało, zo čimž sej jeho wutroba žadaše.



Stawna radnica w Chelmnom (Kulm)

Sakski kral pak njebě spokojom z nim. Stó dyrbjał po nim być biskop w Praze? Bratr českeho krala? To by rěkato česku narodnosć posylnić. To pak so wo měnjenju sakskeho krala njesmědžeše stać.

Tuž dyrbješe Wojćech swój čich klóšter wopuścić a do Prahi w léce 992 so wrócić. Znowa so Wojćech prócowaše wo dušu svojego luda, ale z małym wuspěchom. Zaso wučekny Wojćech do Roma a do klóštra, a zaso jeho znuzowachu, zo by so do Prahi wrócił. Hromadže z kejšorom Otto III. čehnješe z Roma do Němskeje. Wutrobne přecelstwo woběju zwjazowaše. W Praze wobhladowachu Wojćecha jako wotpóslanca

W kraju wulkich jězorow a gotiskich cyrkwjow

(Pokročowanje)

W poslednim čísle běchmy so na puć podali z Lužicy do rjaněje Pólskeje a běchmy dojěli hać do Gniezna. Tam wobdźiwachmy krasnu katedralu a wosebje jayne drohotne durje, kotřež nam powědachu wo žiwjenju swjateho Wojćecha (Adalberta). Wo nim nětk hišće dalje zhonimy.

Z horjacej lubosću poda so do džěla. Pilnje přědowaše w Českej a w susodnych krajach. Při tym so prócowaše, swoje přědowanje wobkrućić z bohobojaznym žiwjenjom. Wjetši džěl swojich dochodow wužiwaše za twarjenje Božich domow a za skutki smilneje lubosće. Kruty cyrkwiniski porjad, kaž bě jón w Němskej nazhonil, chcyše tež w Českej postajić, njespominajo na to, zo drje móže symjo Božeho kralestwa wusywać, ale potom dyrbi w scěrp-

liwosći čakać, doniž syw njeschadza a njezrawi. Wón chcyše wšo pohanstwo wutupić, kaž takle štom porubaš. Twarjo nowe cyrkwy trjebaše wjacje dawkow, kotřež jemu česki kral nochcyše přizwolić. Kralowa njedowěra jeho zlemi. Wón bě nadobro sprócný a žedžeše so za měrom. Do klóštra hić, wróco so sáhnyć ze wšeho hrěšneho swěta, tam žiwy być tak jeniće za zbožnosť swojeje duše. Nuzy, čerpjenja, čwěle a tradanja znjesć zdachu so jemu być slódke wopory. Wón chcyše služić a nic knježić. (To běše jeho druhí tragiski zmylk.)

Na jeho nutrne prošenje jeho bamž w léce 989 wuswobodži wot wšitkich biskopskich winowatosćow. Z Roma

němskeho kejžora a jeho wotpokazachu.

Wojćech bě wšón zbožowny. Něk bě skónčnje swoje čezke břemjo wotbyl. Jako misionar džěše do Pólskeje. Po Wisle čehnješe dele hač do Gdańska, zo by tam Prusam Boži ewangelij přédował. Tež pohanjo jeho wotpokazachu. Tuž čehnješe dale.

Jako raz ze swojimaj towaršomaj z lěsa wustupi na rjanu łuku, tam hromadže Božu mšu swjećachu njewědžo, zo bě to tam za pohanow swjaty kraj. Tajke wonječesćenje dyrbješe so pokućić. Ze sydrom mjecemi Wojćecha překlóchu. To so sta 24. jutrownika 997.

Tole žiwjenje swjateho Wojćecha je na mosazowych durjach Gnieznjanskeje katedrale we wobrazach pokazane.



Hród-klóšter w Malborku (Marienburg), založeny 1274 (hl. nastawk na 3. stronje)

Wojćech je měl dobre wotpohlady. Hdy by wón džensa mjez nami žywy był, my bychmy sebi jeho česćili, ale tehdom trjebaše cyrkej rjekowskich, njejskich biskopow. To bě tragika jeho žiwjenja.

Němski ryčerski rjad (Deutschritterorden) bě to zapřimnyl. Jeho krasny klóšter-hród možachmój w Malborku (Marienburg) wobdźiwać. Z tutyjm rjadom so zeznachmy hižom před lětami w Rumunskej. Dopomniće so, kak wam tehdom wopisowach jich wobtwjerdžene cyrkwy? Jich přeni nadawk widžachu w Slubjenym kraju, zo bychu tam křesćanske swjata města — wosebje row našeho Zbóžnika škitali z mječom přećiwu islamskim wójskam. Hdyž bě tutón kraj za nich zhubjeny, scáhnychu so wróćo a běchu w Rumunskej na wěsty čas domiznu namakali, doniž njeběchu tamnym knježičelam přemóćni. Tuž so znowa na puć podachu a čehnjechu přez Njeswaćidlo, hdžež jednoho swojich towaršow k poslednjemu měreju pochowachu, do Pruskeje, zo bychu tam křesćansku cyrkej přećiwu pohanskim Słowjanam škitali. W šuli su nam z wulkej zahoritosću wo tutyh němskich ryčerjach powědali. Za našich wučer-

row bě to rjany ideal, křiž z mječom zjednoćić. My smy džensa hinašeho mjenja. Ja tam njejsym z čistym wjeselom chodzil přez tutón hrodowski klóšter. Škoda, zo bě tam tak malo Wojćechoweho ducha ponižnosće.

Prjedy hač dale k morju spěchamy, chu powědać, kak smój njedaloko Gniezna při rjanym jězoru swój stan postajiloj.

Wječor so bližeše.

Hižom so směrkaše.

Tuž dyrbjachmój so za blečkom za swój stan rozhladować.

„Tamle je rjany jězor!“

Blisko drohi steješe burski statok. Tuž zastachmój. Před dworom ležeše wulka hromada hnójnišća. Dwór bě začinjeny jenož z jednym grotom. Tajki grót njemóže namaj zadžewać, zo njebychmój dale šloj. Na dworje naju powita šćebotata, syčata šwita hus. To ničo njewadzi. Husow so dawno wjace njebojimój. Lózy šćowkaty pos je za rječaz přiwjazany — na to zbožo. Psa so hladaj!

Rozhladujo kročimy přez dwór.

Traktor tam steji.

Aha, syčomlócawa tež maja. Wězo dawno tak wulka njeje kaž naše.

Hródž je prózdna.

Konjenc je prózdny.

Chěžine durje su zamknjene.

Nichtó doma.

Tamle je kólnja za mašiny. Cyle wěšće hakle před krótkimi lětami natwarjena.

Ze zahrody namaj přińdže koń napřećo.

Hač je lózy?

Wón so zawjertnje njestarajo so wo naju. Wón chcyše jenož pohladać, čehodla pos takle njeměrnje šćowka, runje kaž so tamle pěčna hoľčka na naju měri — žane 20 lět stara. Rjana wona je, mjezwoći trochu mazana. Najskerje přichwata z džěla.

Ja však wědžach, zo Polacy naše słowo „stan“ njeznaju. Tuž běch prjedy do słownika pohladał a možach so přecelnje a zdwórliwje woprašec. hač směmój na jednu noc swój „namiot“ na jich zahrodže při jězoru stajić.

„Wězo, to móža panojo rady.“

„Što džělaće?“

„My fajmy twarimy z wumlócenej słomu.“

„Je žito lětsa derje sypało?“

„Haj, jara derje. Rjane běchu lětsa žně.“

To či derje čini, hdyž tajka pěčna hoľčka w cuzej řeći će rozumi a či dawa jasne, njebojazne wotmołwy. Wona je inteligentna. To bě mój druhi začić.

Nastajiwši swój stan chcychmój wječerjeć. Slóncó bě hižom před časom zašlo. Ja pak dońdžech prjedy k fajmje. Tam bě najskerje cyła swójba hromadže. Tři žony stejachu na fajmje. Jedna woteběraše słomu wot elewatora a tamnej ju runašej. Na wozu stejo mjetaje mlody muž słomu do elewatora. Tón najstarši z nich, tež hišće mlody, staraše so wo traktoraj, z kotrejuž jedyn elewator čerješe a druhi bě do woza „zapřehnjeny“. Skoro so njebych jeho dohladał. Tam horka bě hišće takle 10 lět stary hólč, kotryž tež pilnje pomhaše.

Wječor počmje stadlo howjadow

nimo naju stana džěše a dwaj konjej. Aha, tohodla běchu hródže prjedy prózdne. A hišće pozdžišo přińdže bur ke mni, zo by ze mnu kusk pobjesadowal.

„Kelko hektarow maće?“

„40 — nimale wšo pola. Łukow mamy malo.“

„Waša džowka — to drje tola bě waša džowka? — Haj! mi hižom praješe, zo su žně lětsa derje sypale.“

„Haj, dosć derje. Wot rěpika (Raps) smy na 200 centnarjow namlócili.“

„Ja widžach, zo maće tři traktory. Što jedyn traktor plaći?“

„70 000 do 90 000 zlotych.“

„A syčomlócawa?“

„240 000 zlotych!“ (za 1,— hr dosta- nejš 5,— zlotych).

„Maće čeledź?“

„Ně, my sami džělamy.“

Z jeho řečow zhonich, zo je wón 48 lět stary, jeho žena 43 lět, jeho starši syn 22 lět (wón bě ratarsku fachowu šulu přechodzil, a nan so nadžija, zo wón po nim statok přewozmje), starša džowka je lětsa swój abitur zložila (ta pěčna hoľčka wot prjedy!) a chce chemiju studować, mlódša džowka tež na wyšu šulu chodži a chce pozdžišo ekonomiju studować, a što z 10lětnym synkom budže, njeje hišće wěste. Tež wón derje wuknje.

Hakle 9 lět je tuta swójba na statoku, kotryž běchu tehdom chětro zanjeroženy kupili.

„Maće wjele dołha?“

„Ně, wšo je zaplaćene. Džělać dyrbimy jara, ale my smy spokojom.“

Wječor běchu hač do slepeje čmy džělali. Hdyž rano po sedmich k nim do kuchnje stupich, zo bych so tam elektrisce wotruhał, njeběchu hišće wšitey zestawali.

Nó haj, kóždy ma prawo na swoje wašničko.

Wćipnaj jědzechmój dale do Gdańska.

Wjele so powěda wo rjanosci tu-toho města. Kajke jo nadeńdzemój?

Gdańsk (Danzig) je zawěrnje pře wšo rjane město. W poslednej wójnje je čezko škodowało, ale Polacy su jo wustojnje zaso ze samych rozpadankow natwarili. Wšón swět móže pola Polakow wuknyć, kak so stara kultura hodži hajić a kak móže so tež to nowe k staremu derje přidruzić.

W Gdańsku běchmój do někajkeho hermanka přišloj. Na hasach so mjerweješe z ludom. Na parkowanišćach běchu awta ze wšěch možnych krajow widjeć. Rady chcemój swojim přiwuznym někajku dopomnjenku sobu přińjesć, ale wšo bě smjercdrohe.

Tuž dale k morju!

Tam smój sej cyły dzeń měr popřaloj.

Ničo dale, hač při brjoze morja w slóncu ležec, šumjenju žołmow připosluchać, hladać na mróćelow čahi, spominać na zańdžene časy, sonić wo přichodnych.

Po rjanej pomórskje krajine jědzechmój dwaj dnjej dołho domoj. Lodowe peridy su před lětmilioniami nakuzlałe male, nahle hórki, zawostajiwši mjez nimi lubozne wulke a male jězory.

Tole chcyše wam wupowědać waš njeměrný wandrowski. W.

Što ha bě před 100 – 200 – 300 . . . před 1000 lětami?

Sto lět – kak mało a kak wjele!

Tam a sem je mjez nami jedyn nimalo stolětny. W nim njeje žana horďosć. Sprócny wón je, přihotowany (Bóh da!), polny nadźije, měrny, mudry.

Ze wšelkich přičin so nam poruča, zo a što mamy ze stawiznow wuknyć. Ja pak chcú wam přewostajić, što sebi wučitaće, hdy by jenož něšto wam so do myslow zašćepilo.

1874 zastanje fara być stawnistwo (Standesamt), dokelž bě Bismarck wot 1. 1. 1875 sem statne stawnistwa založil. Na njeho bě katolik atentat skućił.

Hakle w léće 1874 natwari město Berlin swoju přenju chorownju. Přez „Zakoň w šćěpjenju“ samsneho lěta wotběraja jětra (Pocken) rapidnje.

Před 100 lětami založi so „Allgemeiner Weltpostverein“.

Na polu hudźby: Bruckner napisa swoju 4. symfoniju Es-dur, Mussorgski skomponowa operu „Boris Godunow“ a za klawěr „Wobrazy wustajeńcy“. Wot Jana Strauša mamy z tutoho lěta „Die Fledermaus“ a wot Verdia „Requiem“, wot Richarda Wagnera „Götterdämmerung“.

W léće 1874 narodži so Arnold Schönberg, kiž založi hudźbu z 12 tonami.

Na polu molerstwa: Monet molo-waše „Lětni dzeń pola Argenteuila“, Manet „Łódź“, Max Liebermann „Skubarka“ – žona, kotraž husycu skuba, Gauguin „Řeka Seine pola Pont d'Iéna“.

Na polu pismowstwa: Zola napisa „Brjuch Parisa“, Storm znatu nowelku „Pole Poppenspáler“, Flaubert „Spytowanje swj. Antonia“. Basnikaj Fritz Reuter a August Heinrich Hoffmann von Fallersleben zemřěštaj.

1774 započa so moderna chemija. Antoine Lavoisier wuslědži, zo so masa při chemiskich procesach njezhubi. Priestley namaka amoniak a kislik (Sauerstoff) a Scheele chlor. Bjez tutech produktow njemóžemy sej wšědne žiwjenje džensa wjace předstajić. Hudźbnik Gluck komponowaše „Ifigenia w Aulis“. Moler Caspar David Friedrich so narodži.

Goethe napisa roman „Cerpjenje młodeho Werthera“.

We Francoskej nastupi kral Ludwíg XVI. swoje knjejestwo.

1674 bu Jan III. Sobieski po dobyću nad Turkami (1673) pólski kral a knježeše hač do lěta 1696. Wilhelm III. wot Oranien bu we wójnje přećiwu Francoskej (započatk tuteje wójnje 1672) „Erbstatthalter“ Nižozemskeje.

Christina, kralowna Šwedskeje, kotraž bě ke katolskej cyrkwi přestupila, založi w Romje akademiju (pozdišo: Academia clementina).

Murillo molo-waše w Španiskej wosom wobrazow wo smilnosći.

Lully komponowaše francosku operu „Alceste“.

Chemikar Robert Boyle dopokaza,

zo při oxidaciji metalow waha přiběra, a zwěsći, zo přez dychanje so powětr pohubjeńši.

1574 Pólska bu zemjanska republika z wolenym kralom.

We Francoskej zemřě Korla IX. a Heinrich III. přewza kónu.

Mattias Flacius wuda „Magdeburgske Zenturie“ – zakład ewangelskich cyrkwinskih stawiznow.

W Berlinje založi so gymnazij „Šěry klóšter“ a w Bernje uniwersita.

1474 založenje uniwersity w Saragossa (Španiska)

1373 Francesco Petrarca zemřě, založer „humanizma“. John Wicliff dyrbješe z Oxforda woteńć a bu farar w Lutterworth.

1274 Jendźelski kral Eduard I. wobmjezowa móc baronow, rozšěri parlament, organizuje wojsko a zběranje dawkow.

Mongola Kublai Khan spyta podarmo Japansku dobyć.

Italski basnik Dantes zalubowa so do Beatrice.

Bonaventura, italski wučer cyrkwe a Domaša Aquinski, filozof šolastiki, wumřěštaj.

14. powšitkowny koncil w Lyonje so zahaji.



Starožitna hasa w Gdańsku (Danzig)

Město Malbork (Marienburg) w Pólskej so založi.

Nasir ed-din et-Tusi, arabski wučenc, zemřě w Bagdadže. Jemu ma so džakować, zo mongola Holaga natwari hwězdarnju w Megara.

1074 Saksojo zničichu twjerdžiznu Heinricha IV. w Harzu, kotruž Barbarossa hakle w léće 1180 zaso natwari. Bamž Gregor VII. wuda na synodže w Romje dekret, zo wyši duchowni njemóža w plaćiwym mandělstwje stać. To bě zakład celibata katolskeje cyrkwe – zo so katolscy duchowni njesmědža woženić.

874 Norwegojo wobsydla Islandsku. Zběžk chinskeho ludu přećiwu T'ang-dynastiji.

774 Kejžor Korla Wulki pomhaše bamžej přećiwu swojemu prjedawšemu přichodnemu naněj kralej Desideriej a da sej železnu kónu Langobardow na hłowu stajić a bu z tym kral Italskeje (južna Italska wosta bycantinska).

674 někotre barbojte wokna jendźelskich cyrkwjow su z tutoho lěta.

274 Kejžor Aurelian, sławjeny jako wobnowjer romskeho mócnarstwa, dokelž bě w léće 272 Egyptowsku, Syrisku a Maľoaziju wot kejžorki Zenobie a w léće 273 Galiju (Köln, Speyer atd.) wot Frankow sej dobył. Aurelian zawjedže „modlenje k šlóncu“ jako statnu religiju a wojowaše přećiwu křesćanstwu. Aurelian zemřě 275.

Što maš do myslow, hdyž widžiš dolhe rynki ličbow?

Zaběraj so z nimi!

Snano wšak tež wšo njerozumiš.

Džiwna wěc: te 74. lěta w zańdženych lěstotkach njeběchu tak wažne, kaž potom 75. lěta. Hač so nam poradží w léće 1974 něšto do stawiznow zapisać, štož by swoju hódnotu wobchowało tež w léće 2074 a pozdišo? Potom so njebudže wjace wot tebi a tež nic wo mni řečće.

Je tebi to wšojedne?

Mi nic!

Njeńdže wšak wo moje mjeno, ale zo bych to dokonjał, za čož je WÓN mi žiwjenje dał.

P. W.

Z wosadow

Bukecy: Cyrkwinska rozprawa na 1973

My mějachmy w zańdženym léće (ličby w spinkomaj počahuja so na lěto předy – potajkim na 1972):

28 (27) křćenjow

44 (41) konfirmandow, mjez nimi

1 dorosćeny

8 (12) wěrowanjow

52 (61) smjertnych podawkow

771 (933) spowědnych, mjez nimi

71 (72) serbskich

Na darach smy dostali:

1 796,— (1 892,—) hr

krajnocyrkwinske kolekty

8 443,— (6 616,—) hr

kolekty za našu wosadu

650,— (630,—) hr

kolekty při bibliskich hodžinach

1 689,— (1 238,—) hr

kolekty při pohrjebach

184,— (164,—) hr

kolekty při woprawjenjach

16 600,— (13 060,—) hr

dary za wobnowjenje cyrkw. wěže

1 410,— (1 335,—) hr

dary za hłódnych na swěće

255,— (329,—) hr

dary za zwonkowne misionstwo

207,— (208,—) hr

dary za znutřkowne misionstwo

410,— (400,—) hr

džakny wopor konfirmandow

200,— (250,—) hr

džakny wopor młodžiny

2 018,— (1 753,—) hr

powšitkowna zběrka za cyrkwinski zasonatwar

2 034,— (1 900,—) hr

powšitkowna zběrka za nutřkowne misionstwo

Wšo hromadže 35 895,— (29 765,— hr.

Wšitkim darićelam wutrobny džak!

Wo wobnowjenju a wuporjedženju našeje cyrkwinskeje wěže smy tu běžnje rozprawjeli. Z kóncom stare-

ho leta smy mohli wšo dokonjeć. Bohu Knjezej plaći za to česć a džak, wosebje tež za to, zo njeje so při wšem husto strašnym dźele žane njezbožo stało a zo njeje wosada přez tute předewzaće zadožena! A kak wjele běše tych, kiž su za našu wěžu čas, móc a pjenjezy woprowali! My so tež jim wšem džakujemy. La.

Hodźij: Krćenjow 38 (28), konfirmandow 54 (43), wěrowanjow 15 (13), pohrjebow 68 (39), spowědných 1 878 (1 932), spowědzow po domach 26 (18), wustupow z cyrkwyje 18 (9), zběrka na hasach 5 973,— hr, dary za wobnowjenje Božeho domu 6 190,— hr, kolekty za wobnowjenje Božeho domu 9 977,— hr, kolekty za wosadu 26 625,— hr (22 247,— hr), kolekty za Krajnu cyrkej 5 030,— hr, kolekty bibliskich hodźin 3 067,— hr (3 190,— hr), cyrkwinske dawki powyšichu so wo 5 000,— hr na 50 813,— hr (45 207,— hr).

Za jubilejne narodniny mózachmy wosadnym kniži abo brošurki darić za 3,50 do 5,— hr.

W Cerwjonych Noslicach mózachmy 3. zwón do swobodnje stejacej zwońcy powěsnyć.

Zwonkowne wuporjedjenje Božeho domu w Hodźiju je takrjec dokončene. Jenož za wotběženje wody, kotraž wot třechi přinďže, ma so hišće starać.

Z rězbarjom Friedrichom Presom z Drježdžan chcemy so zwazić na znutřkowne wobnowjenje. Hać dotal mamy hakle přenje naćiski, kak ma so wšo dospolnje změniti. My so nadźijamy, zo budže to we hłownym hać do 900. jubileja našeje wosady (1976) dokonjane.

Rakecy: Z rozprawy na leto 1973 (w spinkomaj 1972): Krćenjow 45 (35), paćerskich dźeći 40 (43), wěrowanjow 19 (10), pohrjebow 42 (42), spowědných 1 163 (996), mjez nimi serbskich spowědných: 91, kolekty a dary za wosadu 27 000,— hr (23 170,— hr), druge kolekty a „chlěb za swět: 4 039,— hr (7 788,— hr), cyrkwinske dawki 34 000,— hr (31 500,— hr).

Wosebite podawki we wosadnym žiwjenju njeběchu. W jednotliwych skupinach smy so wosebje zaběrali z wobšěrnym přihotowanjom wažnych Božich službow. Dobry wothlós namakachu zaso ekumeniske nutrnosće, kotraž přewjedzemy hižo někotre leta w Rakecach. Nimo zeńdženjow w 26 skupinach prócujemy so wo jedne centralne zarjadowanje měsacnje, za kotraž so pak jenož poměrnje mały dźěl wosady zajimuje. Naš doholětny serbski kěbětár Maks Funka woswjeći 3. decembra swoje 85. narodniny. Wosebje je so wjeselił na mnohich gratulantach ze susodnych wosadow, mjez nimi tež knjez farar Šolta z Ralbic. Jeho čelne mocy su w poslednich lětach čětro woteběrali, duchownje je pak hišće čily a strowy. Nimale každu nježdělu sedzi na „swojim městnje“ w cyrkwi a pomaha swojemu naslědnikej.

Klukš: Kóždy leto hladamy do někotrych ličbow z wosadow a wone njech nam praja, hdže mamy Bohu

so džakować a hdže mamy so prócować. Nimamy drje nihdy přiležnosć, ruce do klina položiť, chiba zo so pomodlimy a wo nowu móc prosymy. Bohu džak, přez 30 sobudźelaćerjow steja we wosadnym žiwjenju. W statistice smy 22 wosebje aktiwnych mjenowali. Woni maju 2 000 wosadnych sobu na starosći.

Wukřićili smy 17 (1972 = 15) dźeći. Ke konfirmaciji přinďže loni 26 (17) holcow a hólcow a 1 dorosćeny (1). Zwěrowali smy 7 porow (2). Chowanjow smy 25 (41) měli a 2 staj so spalić dałoj. K Božemu bliđej přinďžechu 365 (501) wosadnych a dwójce swjećachmy Bože wotkazanje w domomaj.

Ličba serbskich kemšerjow leži mjez 8 w Klukšu a 24 w Połpicy. Ličba kemšerjow na němiskich kemšach: Klukš: 60 a Połpica: 30 (wobě ličbe w přerězku!).

Započachmy z „wječorom za młode maćerje“. Schadžowachmy so 8 razow a běchmy w přerězku 8. W Połpicy započachmy 1973 z „wječorom za žony“. Kóždy raz tam bě wokoło 15 žonow.

Na nabožinu chodža jenož 88 dźeći (111), ale na paćerje 55 (50). Z našeje wosady 1973 nihto njewustupi (1), štož pak njerěka, zo wšitcy swoje winowatosće spjelnja.

Dwójce za tydžen so schadžuje „młoda wosada“. Wokoło 20 smy tak přeco hromadže. Jónu běchmy z busom na wopyće w Putzkau a jónu

moc krajnjeje cyrkwyje trjebali, a to tež rěka, zo smy druhim pomahać mohli.

Dałše leto smy bjez katechetu a kantora, kiž by so wo chor, kurendu a pozawny mohł starać. Bohu žel!

Njeswaćidlo: Krćenjow 27 (32), konfirmandow 33 (47), k tomu 3 dorosćeni, wěrowanjow 6 (9), pohrjebow 40 (41), spowědných 821 (927), mjez nimi na serbskich spowědzach 119 (126). Serbskich Božich službow smy měli 33 (33). Na dobrowólných darach je so w našej wosadze nabyło 23 489,84 hr (22 288,79 hr).

Najwažniši džen w našej wosadze drje běše Žnjowodžakny swjedžen. 25 lět tomu běše, zo mamy zaso swój znowanatwarjeny Boží dom. Nětko mamy tež wołtar zaso wudospolnjeni. Hać dotal bě wón bjez „nadźije“ a bjez „wěry“. Tutej rjanej kamjentnej figurje dawatej wołtarnej harmoniski napohlad. Njech stej wonej symbol za wosadne žiwjenje. Zlé by było, hdyž bychmy so w Božim domje zhromadźowali bjez nadźije a wěry.

Léta dołho smy so přihotowali na zwonkowne wuporjedjenje swojeje skromneje, ponižneje wěže. Ničo dale njebě naše žadanje, hać jeno, zo bychmy ju mohli zwonka wobmjetać. To je so nam leta poradziło. Přinďže k nam a wjeselće so z nami. Bórze změjmy zaso wozbožacy nalětni čas, hdyž pućowanje

Serbski kublanski džen

póndzělu, dnja 25. februara 1974

w Budyšinje na Hornčerskej hasy we wosadnym domje

Tema: Serbj a cyrkej

9.30 hodź. kemše (farar Gerat Lazar-Bukečanski)

Zhromadny wobjed a připołdniša přestawka.

Po połdnu přednošk.

Kónc z dypkom 16.00 hodź.

Jara lubje was přeprošuje
w mjenje Serbskeho cyrkwinskeho dnja
Waš farar Lazar-Bukečanski

mějachmy hosći w Delnjeho Wujezda. Přeco zaso spytachmy zwisk z młodžinu w Hućinje dźeržeć.

Zo je smjerc lubowaneho susoda fararja Arnošta Hornčerja tež cyłu Klukšansku wosadu zrudžiła, je znamjo za to, zo je nam do wutroby předował.

6. meje njebě w našej wosadze žana Boža služba, dokelž farar Hornčeri přinć njemóžeše, byrnjež z poslednjeje mocy chcyše. Hewak njeje ničo znate, zo su kemše w poslednich 25 lětach wupadnyły.

W léce 1973 smy zwonkowne ponowjenje „kantorata“ dokonjeli. Knjez Reichel je třechu ponowił a knjez Poser z Budyšina je nam nowe chěžne durje twarił. Wot lońšeho leta mamy wodowód na pohrjebnišću. Wosadni su rady tutu wěc přiwzali. W poslednim čisle pišachmy něšto wo nowym pomniku na Klukšanskim pohrjebnišću k dopomnjeću na wšě wopory lětow 1939—1945.

Wo financach njemóžu hišće ničo prajić, dokelž nimam hišće ličby. Telko pak je wěste, zo njejsmy po-

„wulku radosć dawa“. Kóždy druhu a štwórtu nježdělu w měsacu a k tomu wšě přenje dny ročnych časow mamy w Njeswaćidle we 8.30 hodź. serbske kemše.

Chwaćicy. Młody wikar Hans-Jürgen Englert je swoju duchownsku službu nastupił. Bóh Knjez chcył jeho předowanje, jeho wučenje a wšo jeho skutkowanje bohaće žohnować.

Hućina. Po smjerći našeho lubeho a česćeneho bratra fararja Arnošta Hornčerja je nětko Hućinjanska wosada z Malešecami zwjazana. Tuž je nětk Malešanski farar Langa tež farar za Hućinu.

Serbska ekumeniska nutrnosć
10. měrca 1974, 14.00 hodź. w Klukšu.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadža jónkróć za měsíc z ličencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjadowuje Konwent serbskich ewangelskich duchowných. — Hłowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswaćidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čiść: Nowa Doba, čišćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-7).